

HISTORICKÁ VESNICE HOLAŠOVICE (1998)

VÝJIMEČNÁ SVĚTOVÁ HODNOTA

Stručná syntéza

Historická vesnice Holašovice leží v Jihočeském kraji v České republice, 17 km západně od Českých Budějovic a 24 km severně od Českého Krumlova.

Ve vesnici je celkem 23 usedlostí, které jsou situovány kolem obdélníkové návsi s kaplí sv. Jana Nepomuckého, křížem, kovárnou a malým rybníčkem.

Holašovice jsou dobře zachovaným, výjimečně uceleným příkladem tradiční středoevropské vesnice, která obsahuje celou řadu selských staveb mimořádné kvality z 18. a 19. století.

Téměř všechny usedlosti mají stejné dispoziční uspořádání; obvyklé půdorysné schéma ve tvaru písmene U s dvorem uprostřed. Návesní štíty se štukovou výzdobou jsou ve stylu označovaném jako „jihočeské selské baroko“. Zpravidla je na nich uveden rok, kdy byl dům postaven, a dále obsahují drobné dekorativní prvky; vše je vyvedeno v pestrých barvách. Holašovičtí mistři stavitelé napodobovali zdobné prvky inspirované panskými a měšťanskými stavbami v Čechách a Rakousku. Kromě velkých usedlostí zahrnuje historická vesnice Holašovice i několik drobnějších venkovských staveb.

Malá kaple sv. Jana Nepomuckého se vyznačuje vysokým zvonovitým štítem. Má sedlovou střechu, z edné strany zvalbenou, zakončenou lucernou se zvoničkou na čtyřech pilířích. Interiér je zaklenutý valenou klenbou se dvěma výsečemi. Kovárna a obydlí kováře jsou přízemní budovy se sedlovou střechou. Kovárna je směrem k návsi otevřena typickým obloukovým vjezdem (nyní je uzavřena, neboť objekt je v současné době neobydlen).

Kritérium (ii): Obzvláštní význam Holašovic spočívá ve skutečnosti, že reprezentují spojení dvou venkovských stavebních tradic, jež vytvořily výjimečný a přetrvávající styl, známý jako „jihočeské selské baroko“.

Kritérium (iv): Výjimečná ucelenost a vynikající dochování Holašovic a tamních staveb činí z vesnice mimořádný příklad tradičního venkovského sídla ve střední Evropě.

Integrita

Všechny významné prvky, v nichž spočívá výjimečná světová hodnota historické vesnice Holašovice, se nacházejí uvnitř hranic statku. Hranice a velikost chráněného území jsou odpovídající. Historická vesnice má stabilizovanou strukturu, v níž nejsou plánovány žádné změny. Částečné stavební úpravy provedené v některých objektech nijak zásadně neovlivnily jejich charakter. Pokud jde o hmotové řešení a detaily mladších staveb, vždy byly respektovány stavební tradice. Není zjevný žádný tlak na novou výstavbu, který by mohl ohrozit vizuální integritu chráněného statku v rámci jeho hranic. Nárazníková zóna je vymezena, ale existuje určitá potenciální hrozba stavebního rozvoje, který by mohl mít vážný dopad na vizuální integritu statku a mohl by i ohrozit vizuální integritu celého chráněného území.

Autenticita

Vesnice Holašovice je dokonale zachovalým a výjimečně uceleným příkladem tradiční středoevropské vesnice, která obsahuje velké množství velmi cenných vernakulárních staveb z 18. a 19. století.

Vesnice si zachovala svůj původní středověký půdorys, parcelaci a historický vzhled. Proto je autenticita půdorysu a parcelace, které byly stabilizovány v 19. století, velmi vysoká. To dokládají i rané mapy vzniklé při katastrálním mapování.

Řada jednotlivých usedlostí si zachovala ve svém půdorysu a charakteru exteriérů podstatnou míru autenticity. Nicméně, některé budovy byly radikálně upraveny, zejména jejich interiéry, které byly zmodernizovány a následně využity jako výměnky.

Podmínky ochrany a správy

Historická vesnice Holašovice je chráněna zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Dvacet jedna usedlostí okolo návsi, kovárna a bývalé obydlí kováře uprostřed návsi jsou na základě výše uvedeného zákona prohlášeny za kulturní památky a v souladu s ním chráněny.

Většina budov, jež jsou součástí chráněného statku, je v soukromém vlastnictví. V obecním vlastnictví jsou: usedlost čp. 18 (obecní hospoda), kovárna a obydlí kováře čp. 23 a budova čp. 43, kaple a další církevní objekty (kříže, kapličky).

Management Plan je v platnosti a je průběžně aktualizován. Odpovědnost za správu statku nese Obec Jankov, kam Holašovice administrativně spadají. Tato obec zajišťuje údržbu, fungování a rozvoj statku. Vzhledem k rozsahu a složité struktuře vlastnictví byly nastaveny individuální harmonogramy údržby.

Nárazníková zóna byla vymezena v souladu s platnými předpisy. Její hranice je totožná s ochranným pásmem vesnické památkové rezervace. Nicméně potenciální stavební rozvoj by mohl mít vliv na vizuální integritu statku v kontextu s okolní krajinou. V územním plánu byla ke zmírnění tohoto rizika přijata opatření. Předpokladem pro novou výstavbu na rozvojových plochách je zpracování regulačních plánů, územních plánů a studií, které stanoví podrobné regulativy v těchto lokalitách.

Finanční nástroje na ochranu statku zahrnují především grantové a dotační tituly financované z programů Ministerstva kultury České republiky, které se zaměřují na zachování, údržbu a ochranu nemovitého kulturního dědictví a památkově chráněných území, a rovněž finanční prostředky přidělované z veřejných zdrojů.

Od roku 2000 jsou na vnitrostátní úrovni zpracovávány roční monitorovací zprávy, které slouží správci statku, Ministerstvu kultury, Národnímu památkovému ústavu a ostatním subjektům podílejícím se na výkonu správy statku.